

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС

УДК 342.9

THE HUMAN-CENTRIC FOUNDATIONS OF MODERN ADMINISTRATIVE LAW DOCTRINE: A GENERAL THEORETICAL CHARACTERISTIC

Yaroslav BURIAK,

Candidate of Law Sciences, Assistant of the Department of Civil Law and Process of Educational and Scientific Institute of Law and Psychology of National University "Lviv Polytechnic"

SUMMARY

The article explores the versatile nature of the legal doctrine of administrative law, analyzes certain legal theories, authoritative views of scientists, comments on current legislation and scientific works in the field of law.

The views of scholars are being updated that the role of legal doctrine as a compulsory basis for the resolution of legal cases in different legal systems is constantly diminishing.

It is emphasized that the legal doctrine is generally created, reproduced, developed through the efforts of the professional community of lawyers, which always exists under certain conditions. It emphasizes the principles of the Center for Human Rights administrative law as a component of modern doctrine.

Key words: administrative law, legal doctrine, human-centrism, law form, legal system, set of ideas, element of legal system.

ЛЮДИНОЦЕНТРИСТСЬКІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ ДОКТРИНИ АДМИНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Ярослав БУРЯК,

кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного права та процесу Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується різносторонній характер правової доктрини адміністративного права, аналізуються певні правові теорії, авторитетні погляди вчених, коментарі до чинного законодавства та наукові праці в галузі права.

Актуалізуються погляди науковців на те, що роль юридичної доктрини як загальнообов'язкової основи вирішення юридичних справ у різних правових системах постійно зменшується.

Наголошується на тому, що правова доктрина загалом створюється, відтворюється, розвивається завдяки зусиллям професійної спільноти юристів, яка завжди існує в певних умовах. Наголошується на засадах людиноцентристської спрямованості адміністративного права як складника сучасної доктрини.

Ключові слова: адміністративне право, правова доктрина, людиноцентризм, форма права, правова система, сукупність ідей, елемент правової системи.

Introduction. Ukraine's administrative law requires deep humanization, deep transformation into a human-centric industry. So far, it has not developed as a branch of law, but is a state-centered administrative law that has little to do with democratic principles and values. Our administrators have a good reason to refer to the European experience in public administration.

The new administrative-legal doctrine should presuppose a change in the understanding of the social (social) value of the branch of administrative law, that is, as opposed to the existing unilateral definition of it, mainly, as a "managerial" law, this sector in the modern European sense acts as the main regulator of harmonious mutual relations executive bodies and local self-government bodies – and citizens.

Relevance of the research topic This is confirmed by the non-disclosure of this issue and the insufficient attention of domestic scientists to the problems of the Human-centrist principles of the new doctrine of administrative law.

Analysis of recent researches and publications. It is worth noting that some scholars investigated the issues of doctrinal interpretation of the functions of administrative law, its current tendencies and prospects for development, the subject of administrative law and the question of transformation in doctrinal approaches, functions of administrative law, their updated doctrinal view in terms of revision of postulates about the system of law of Ukraine, modern concept Ukrainian Administrative Law, Changing Views on Public Vision of Administrative Law [1–5].

The purpose of the study. is a scientific analysis of the opinions of scholars, including administrators, regarding the Human-centrist principles of modern administrative law doctrine.

Main results of the study. The very definition of the concept of legal doctrine is versatile. Thus, scientists L.V. Lazarev [6], Yu.V. Gavryusov [7] understand under the right doctrine certain legal theories, authoritative views of scientists, com-

ments on the current legislation and scientific works in the field of law.

Turning to explanatory dictionaries, we obtain the following definition of the word doctrine itself. The Great Explanatory Dictionary under the doctrine means political, scientific, philosophical, military and other doctrine, theory, system of views, scientific or philosophical theory [8, c. 180]. In the Ukrainian language, the very word doctrine is borrowed from Latin from the German doctrine and the French doctrine [9, c. 105].

In encyclopedic literature, doctrine is used as a doctrine, scientific or philosophical theory, normative formula, guiding theoretical or political principle, a set of recognized scientific or official views on the goals, objectives, principles and basic directions of ensuring anything [10, c. 193].

A.O. Vasilyev provides two definitions of doctrine as doctrine and text and as a set of ideas supported by scholars [11, c. 19]. O.M. Sidorenko believes that legal doctrine, through exemplary codes and comments on codified acts, penetrates into the current legal reality of many states [12, c. 42]. V.V. Sorokin sees in the doctrine the spirit of law, the meaning of the law, a certain dominant type of legal thinking, legal thinking that reflects the spiritual dimension of people's life, certain traditions, views of scientists [13, c. 423]. I.V. Semenikhin emphasizes that in the legal literature the role of legal doctrine as a mandatory basis for the resolution of legal cases in different legal systems is constantly diminishing [14, c. 27]. Legal doctrine is created as a result of fundamental scientific researches, which are connected with a deep and comprehensive analysis of the essence of state-legal phenomena and processes, clarifying the laws of their origin and development. Legal doctrine is created, reproduced, developed through the intellectual and creative efforts of the professional community of lawyers (primarily legal scholars), which always exists in specific economic, legal, cultural, political conditions that in one way or another affect the nature and content of its activities, as well as on the demand and implementation of the results of scientific research in legal practice.

In his speech, O.V. Petryshyn, First Vice President of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Laws, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, said that the legal doctrine is intended not only to improve the current legislation and practice of its application, but also to determine the directions of the legal policy of the state. in the legal, economic and political spheres [15].

Legal doctrine is seen solely as an integral part of law. In particular L. Luts [16]. E. Yevgrafova [17], O. Skakun [18], consider the legal doctrine to be authoritative scientific works or doctrines in the field of jurisprudence, which are authorized by the state power as a form of law. From their vision, it follows that legal doctrine plays the role of a form of law and is a much narrower concept than that of legal science.

Yu.A. Zadorozhny [19], believes that the doctrine: is an important source of development of law, which feeds it with new ideas that help not only adapt the rules of law to new social relations, but also help to shape the latter within certain, defined by the right boundaries.

O.O. Gubanov legal doctrine as an integral part of the legal system is inseparably linked and directly influences all its elements: the regulatory subsystem (that is, the law in its objective sense), legal relations, and legal consciousness. These points to the undeniable importance of legal doctrine as a component of the legal system, which is manifested not only in the process of lawmaking, but also in the implementation of law [20, c. 15].

S.V. Vasilyev in the broad sense of the term «doctrine» is used: a) as a doctrine, philosophical and legal theory; b) as

opinions of legal scholars on various issues related to the nature and content of various legal acts, on law-making and enforcement; c) as scientific works of the most authoritative researchers in the field of state and law; d) in the form of comments of different codes, separate laws, “annotated versions” (models) of different regulatory acts [11, c. 71].

According to E. Poliansky, legal doctrine should be understood as a set of ideas and principles, as well as legal institutions, which are in close connection with the legal science, legislation and practice and determine the basic principles on which the legal system of the state is based. The doctrine originates in the past, directly regulates the law of the present, defines the right of the future, and constantly functions as a dynamic category that ensures the further development and improvement of law [21, c. 298].

Mr. Zabalyuk rightly states that the concept of “legal doctrine” comes from a general, broader meaning concept that is traditionally regarded as a doctrine, scientific or philosophical theory, system, guiding principle or idea [22].

O.I. Popov notes that the legal doctrine is a fundamental element of the legal system, encompassing conceptual ideas, theories and views on law in general and its individual phenomena [23].

O.O. Gubanov, points out that the legal doctrine plays the most significant role within the conceptual-theoretical level of the existence of legal ideology, which is a necessary prerequisite for the formation of mass consciousness, its foundation [20].

The fundamental importance of legal ideology is that, as part of the social environment, it interacts with other social factors that underlie the development of the state and also manifest itself in the fact that ideological means, being non-legal (social) means of regulatory processes, influence the moral and legal education, scientific substantiation of law, prediction of social consequences of lawmaking and law enforcement. These points to the great importance of legal doctrine, which defines the basic principles of the formation of legal ideology of society.

It should be noted that the study of the emergence of the doctrine of modern administrative law in Ukraine, it is advisable to start with a small description of the emergence of constitutional law doctrine in Ukraine [24, c. 26–29].

Thus, according to Yu. S. Shemchushenko, the end of the 70's – the first half of the 80's of the XX century was marked by the study of problems of implementation of the Constitution, democratization and functioning of the Soviet political system, activities of state authorities, protection of rights and freedoms of citizens, etc [25].

In fact, the end of the 80 years envisaged democratization and protection of human and citizen's rights and freedoms, which in turn resulted from the process of establishing an independent Ukraine. In these circumstances, there is a need for ideas of state formation.

The Declaration on State Sovereignty of Ukraine, adopted by the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR on July 16, 1990, No. 55-XII stated Part 1 that the Ukrainian SSR exercises the protection and protection of the national statehood of the Ukrainian people. The act of proclaiming Ukraine's independence, based on the right to self-determination, proclaimed Ukraine's independence and provided for the holding of a national referendum on December 1, 1991 to confirm the act of proclaiming independence [26].

The referendum was supposed to show that the source of Ukrainian independent statehood was not the behind-the-scenes arrangements of the representatives of individual political forces, but the will of the Ukrainian people and, thus, to become the highest form of legitimization of the Declaration of Independence of Ukraine [27].

The all-Ukrainian referendum was held in a timely manner – December 1, 1991, in a democratic way, without significant violations of the law, and with the general national uplift and consolidation of citizens of all nationalities around the idea of building the Ukrainian state. It is symbolic that on this very day, December 1, 1991, the first nationwide election of the President of Ukraine as Head of State took place [28].

The transformation of social relations in Ukraine in recent years, accompanied by changes at the level of public authority, strengthening of civil society and its involvement in state-making and law-making processes, have led to the objective need to rethink a number of fundamental provisions in the doctrine of modern national constitutional law [29].

Conclusions. Thus, according to V. Averyanov in the modern science of administrative law of Ukraine is actively formed a kind of "European integration" direction of research, the main purpose of which is to develop the scientific basis for the adaptation of both doctrinal provisions and the normative array of national administrative legislation to European principles and standards.

According to the scientist, the way to ensure the democratic orientation of the public authorities is to place the activity of the state and local self-government bodies in a strict obligation to observe the priority of human and citizen's rights and freedoms, and to establish the irreversible responsibility of the bodies and officials for the non-fulfillment of this obligation. For this, in contrast to the dominant state-centrist ideology in the former totalitarian society, the rule of the state over man, it is necessary to introduce the opposite – the human centrist, ideology – serving the state in the interests of man.

References:

1. Пирожкова Ю.В. Функция административного права: оновлений доктринальний погляд в умовах перегляду постулатів про систему права України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 148–154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_74_23.
2. Пирожкова Ю.В. Доктринальне тлумачення функції административного права: сучасні тенденції та перспективи розвитку. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. № 4(1). С. 129–137. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4(1)_21).
3. Болокан І.В. Предмет административного права: питання трансформації в доктринальних підходах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 6(2). С. 42–45. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdur_jur_2016_6\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdur_jur_2016_6(2)_12).
4. Мельник Р.С. Новели сучасної концепції українського административного права. *Lex portus*. 2017. № 5. С. 5–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2017_5_4.
5. Державне управління та административне право в сучасній Україні: актуальні проблеми реформування / Українська академія державного управління при Президенті України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. НАН України. ; підгот. В.Б. Аверьянов та ін. ; ред. В.Б. Аверьянов, І.Б. Коліушко. Київ, 1999. 50 с.
6. Лазарев Л.В. Правовые позиции Конституционного Суда России. Москва : Формула права, 2006. С. 52.
7. Гаврюсов Ю.В. Правовая природа решений органов конституционной юстиции. *Вестник Калининградского юридического университета МВД России*. 2009. № 2 (18). С. 25.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : Перун, 2005. С. 314; Словник іншомовних слів / уклад. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. Київ : Наукова думка, 2000. С. 180.
9. Етимологічний словник української мови : в 7 томах. Т. 2. / АН УРСР. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; редкол. О.С. Мельничук (гол. ред.) та ін. Київ : Наукова думка. 1985. С. 105.
10. Большая советская энциклопедия : в 30 томах. Т. 8. 3-е изд. / гл. ред. А. М. А.М. Прохоров. Москва : Советская энциклопедия, 1972. С. 591; Тихомиров Л.В. Юридическая энциклопедия. / Л.В. Тихомиров, М.Ю. Тихомиров. Москва : Издательство М.Ю. Тихомирова, 2005. С. 293.
11. Васильев А.А. Правовая доктрина как источник права: историко-теоретические вопросы : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Барнаул, , 2007. С. 19.
12. Сидоренко О.М. Правова доктрина як вторинне право. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 38–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2006_29_8_S_42.
13. Сорокин В.В. Общее учение о государстве и праве переходного периода. Москва : Юрлитинформ, 2010. 423 с.
14. Семенихин І.В. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 132. С. 26–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_132_6_S_27.
15. Лукьянов Д. Міжнародна науково-практична конференція «Правова доктрина – основа формування правової системи держави». *Вісник національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 284–289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapnu_2013_4_35_S_285.
16. Луць Л.А. Сучасні правові системи світу. Навчальний посібник. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003. 247 с. С. 59
17. Євграфова Є. Дослідження правової доктрини в контексті системи джерел права. *Право України*. 2011. № 1. С. 337–344. С. 338.
18. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Харків : Консум, 2005. 656 с. С. 539.
19. Задорожний Ю.А. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей : порівняльний аналіз. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 10. С. 17–24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmjju_2012_10_5_S_20.
20. Губанов О.О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 9–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6_4_S_9.
21. Полянський Є.Ю. Правова доктрина як базисна концепція права: природа, структура, значення. наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2015. Т. 17. С. 297–313. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2015_17_12_S_311.
22. Забзалюк Д.Є. Політико-правова доктрина: теоретико-історичний аналіз. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична»*. 2018. Вип. 3. С. 27–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nviduvs_2018_3_5_S_29.
23. Попов О.І. Правова доктрина та її застосування Верховним судом України при перегляді судових рішень у цивільних справах. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 132. С. 83–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_132_12_S_84.
24. Луцький А. Методологічні підходи до визначення взаємозв'язку національної, політичної та правової ідеології. *Віче*. 2014. № 4. С. 26–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Viche_2014_4_S_26_29.
25. Шемшученко Ю.С. Вітчизняна академічна правова наука і національна конституційно-правова доктрина: етапи формування та розвитку. / Ю.С. Шемшученко, О.В. Скрипнюк. *Правова держава*. 2018. Вип. 29. С. 16–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2018_29_4_S_17.

26. Декларація про державний суверенітет України прийнятою Верховною Радою Української РСР 16.07.1990 р. № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/55-12>.

27. Постанова Верховної Ради Української РСР «Про проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>.

28. Грудневий референдум як найвища форма легітимізації української державної незалежності (частина перша). URL: <https://tyzhden.ua/History/36621>.

29. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року: досвід визначальних рішень вітчизняного державотворення. (Бюлетень Міністерства юстиції України). URL: <http://old.minjust.gov.ua/33411>.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Buriak Yaroslav Yaroslavovych – Candidate of Law Sciences, Assistant of the Department of Civil Law and Process of Educational and Scientific Institute of Law and Psychology of National University “Lviv Polytechnic”

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Буряк Ярослав Ярославович – кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного права та процесу Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»

yaroslawburiak@gmail.com

